

ANALIZA
POTREBA ZAPOŠLJAVANJA PRIPRAVNIKA
U SUDOVIMA I DRŽAVNOM TUŽILAŠTVU

Podgorica, jun 2014

SADRŽAJ:

- 1. Uvod**
- 2. Upitnik Ministarstva pravde za dostavljanje podataka**
- 3. Broj pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima, i trajanje pripravničkog staža**
 - 3.1 Sudovi**
 - 3.2 Državna tužilaštva**
- 4. Obuka pripravnika**
 - 4.1 Sudovi**
 - 4.2 Državna tužilaštva**
- 5. Rezime**
- 6. Zaključci**

1. UVOD

Vlada Crne Gore usvojila je na sjednici od 27. juna 2013. godine Akcioni plan za poglavlje 23 – pravosuđe i temeljna prava. Ministarstvo pravde, shodno obavezi koja propizilazi iz Akcionog plana, sačinilo je Analizu potreba zapošljavanja pripravnika u sudovima i državnom tužilaštvu.

Shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list CG", br. 39/2011, 50/2011 i 66/2012), pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u državnom organu u određenom nivou kvalifikacije obrazovanja, radi osposobljavanja za samostalno vršenje poslova. Pripravnik se osposobljava po programu koji utvrđuje državni organ u kojem se osposobljava pripravnik.

Status pripravnika i volontera u sudovima regulisan je Zakonom o sudovima ("Sl. list RCG", br. 5/2002, 49/2004 i Sl. list CG", br.22/2008, 39/2011, 46/2013 i 48/2013.), a u državnim tužilaštvima Zakonom o državnom tužilaštvu ("Sl. list RCG", br. 69/2003 i "Sl. list CG", br. 40/2008, 39/2011 i 46/2013.). Sudski poslovnik i Pravilnik o unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva detaljnije uređuju način vršenja obuke sudijskih i tužilaških pripravnika, kao i kontrolu i vođenje evidencija o obukama.

Položaj pripravnika u sudovima i tužilaštvima regulisan je na isti način. Kao pripravnik može se zaposliti lice koje je završilo pravni fakultet i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima. Pripravnik se zapošljava na određeno vrijeme, tj. na period od dvije godine. U slučaju da se pripravnik naročito istakao u radu, pripravnički staž može mu se produžiti za još jednu godinu, pod uslovom da položi pravosudni ispit u roku od tri mjeseca. Obuka pripravnika vrši se u skladu sa posebnim programom koji donosi predsjednik suda odnosno rukovodilac državnog tužilaštva.

U 2013. godini, shodno Zakonu o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem («Sl. list Crne Gore», br. 38/12) realizovan je Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Program je omogućio da lica sa visokim obrazovanjem i bez radnog iskustva, tokom devet mjeseci stručnog osposobljavanja, steknu znanja i vještine, i osposobe se za samostalno obavljanje poslova. Realizaciji ovog Programa svoj dopinos dali su sudovi i tužilaštva, koji su na ovaj način omogućili određenom broju diplomiranih pravnika da odrade pripravnički staž.

Analiza potreba zapošljavanja pripravnika u sudovima i državnom tužilaštvu sadrži podatke o pripravniciima u sudovima koju su dostavljeni od strane 22 suda u Crnoj Gori, i to: Vrhovnog suda, Upravnog suda, Apelacionog suda, Privrednog suda Podgorica, Privrednog suda Bijelo Polje, Višeg suda Podgorica, Višeg suda Bijelo Polje, Osnovnog suda Bar, Osnovnog suda Berane, Osnovnog suda Bijelo Polje, Osnovnog suda Cetinje, Osnovnog suda Danilovgrad, Osnovnog suda Herceg Novi, Osnovnog suda Kolašin, Osnovnog suda Kotor, Osnovnog suda Nikšić, Osnovnog suda Plav, Osnovnog suda Pljevlja, Osnovnog suda Podgorica, Osnovnog suda Rožaje, Osnovnog suda Ulcinj i Osnovnog suda Žabljak. U Analizu su uključeni i podaci iz 16 državnih tužilaštava, i to: Vrhovnog državnog tužilaštva, Višeg državnog tužilaštva Podgorica, Višeg državnog tužilaštva Bijelo Polje, Osnovnog državnog tužilaštva u Baru, Osnovnog državnog tužilaštva u Beranama, Osnovnog državnog tužilaštva u Bijelom Polju, Osnovnog državnog tužilaštva u Kolašinu, Osnovnog državnog tužilaštva u Kotoru, Osnovnog državnog tužilaštva u

Nikšiću, Osnovnog državnog tužilaštva u Plavu, Osnovnog državnog tužilaštva u Pljevljima, Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, Osnovnog državnog tužilaštva u Rožajama, Osnovnog državnog tužilaštva u Ulcinju, Osnovnog državnog tužilaštva u Herceg Novog i Osnovnog državnog tužilaštva u Cetinju.

Dostavljeni podaci za 2013 i 2014. godinu, su prikupljeni i sistematizovani na osnovu upitnika koje je Ministarstvo pravde sačinilo za potrebe izrade predmetne Analize. Analiza, osim prikupljenih podataka od navedenih organa, sadrži i zaključke izvedene na osnovu obrade tih podataka. Cilj Analize je sagledavanje brojčanog stanja pripravnika u pravosudnim organima, način određivanja broja pripravnika, kao i prepoznavanja realne potrebe za njihovim zapošljavanjem. Zaključci, donijeti nakon izrade Analize, težiće što efikasnijem rješavanju prepoznatih problema, i povećanju kvaliteta edukacija i osposobljavanje pripravnika. Sagledavanjem potreba pravosudnih organa za dodatnim kadrovima, edukovanim po kvalitetnom programu, pravosudni organi postaću efikasniji.

2. UPITNIK MINISTARSTVA PRAVDE ZA DOSTAVLJANJE PODATAKA

1. Broj pripravnika u svim sudovima i državnim tužilaštvima u Crnoj Gori
2. koliko je od ukupnog broja pripravnika primljeno putem javnog oglašavanja, koliko putem Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem i koliki je broj volontera-pripravnika;
3. Koliki je broj pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima koji polože pravosudni ispit u zakonom propisanom roku i koliki je broj pripravnika kojima se produžava rad u sudu odnosno državnom tužilaštvu nakon isteka pripravnčkog staža još za jednu godinu, u skladu sa Zakonom o sudovima i Zakonom o državnom tužilaštvu;
4. Da li predsjednici sudova odnosno rukovodioci državnih tužilaštava donose Program obuke za pripravnike i da li se pripravicima dodjeljuje mentor? Šta Program sadrži i koja su uobičajna zaduženja pripravnika u sudu odnosno državnom tužilaštvu?
5. Da li svi pripravnici prolaze sve referate u sudu odnosno državnom tužilaštvu u kom rade, i koji vremenski period im traje obuka u oblasti jednog referata?
6. Da li se pripravnici tokom pripravnčkog staža upućuju na obuku u drugi sud odnosno državno tužilaštvo, ili druge organe, i ako se upućuju, koji je to broj pripravnika i gdje su bili upućeni?
7. Da li se u sudu odnosno državnom tužilaštvu vodi evidencija ili dnevnik rada za svakog pripravnika i volontera u koju se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i o poslovima na kojima je pripravnik odnosno volonter radio?
8. Da li se kontroliše i ocjenjuje rad pripravnika?
9. Da li pripravnici pohađaju seminare ili radionice iz pravnih oblasti, radi stručnog usavršavanja, i koji je broj pripravnika u sudu i državnom tužilaštvu koji su pohađali ovakve vidove usavršavanja?

3. BROJ PRIPRAVNIKA U SUDOVIMA I DRŽAVNIM TUŽILAŠTVIMA, I TRAJANJE PRIPRAVNIČKOG STAŽA

3.1 Sudovi

Zakon o sudovima ("Sl.list RCG", br. 5/2002, 49/2004 i "Sl list CG", br. 22/2008, 39/2011, 46/2013 i 48/2013) propisuje da sud ima potreban broj savjetnika, drugih službenika, sudijskih pripravnika i namještenika. Za sudijskog pripravnika može se zaposliti lice koje je završilo pravni fakultet (visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VII1-nivo kvalifikacije obrazovanja) i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima, na vrijeme od dvije godine. Ko volonter u sudu, u skladu sa zakonom, može biti primljeno lice koje je završilo pravni fakultet (visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VII1-nivo kvalifikacije obrazovanja) i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima može, radi sticanja posebnog znanja i uslova za polaganje pravosudnog ispita. O prijemu volontera odlučuje predsjednik suda.

Zasnivanje i prestanak radnog odnosa službenika i namještenika, zarada i ostala prava, obaveze i odgovornosti iz rada, potrebna školska sprema, trajanje i obavljanje pripravničkog staža, uslovi za polaganje stručnog ispita i druga pitanja s tim u vezi, uređena su Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list CG", br. 39/2011, 50/2011 i 66/2012).

Vrhovni sud

U Vrhovnom sudu Crne Gore u 2013. godini bila su dva pripravnika i volontera, od kojih je jedan sudijski pripravnik primljen putem Programa stručnog osposobljavanja lica stečenim visokim obrazovanjem, dok je drugi primljen kao volonter - pripravnik. U 2014. godini u Vrhovnom sudu su dva volontera. U 2013 i 2014. godini nije bilo pripravnika koji su položili pravosudni ispit u zakonom propisanom roku, pa kako im pripravnički staž u skladu sa zakonom nije produžen, oba pripravnika su nastavili rad u Vrhovnom sudu kao volonteri.

Upravni sud

U Upravnom sudu u 2013. godini bilo je pet pripravnika, dok je u 2014. godini taj broj smanjen na tri. Svi pripravnici zaposleni su putem javnog oglasa koji je raspisala Uprava za kadrove. U Upravnom sudu nema volontera-pripravnika.

Svim pripravicima koji su u 2013. godini položili pravosudni ispit (njih 4) produžen je rad u sudu i nakon isteka pripravničkog staža za još jednu godinu, u skladu sa čl. 16 st. 3 Zakona o sudovima, dok jedan pripravnik još uvijek nije ispunio uslov za produženje pripravničkog staža u skladu sa navedenom odredbom.

Apelacioni sud

U Apelacionom sudu ima ukupno 13 sudijskih pripravnika i 1 volonter-pripravnik. Svi sudijski pripravnici su zasnovali radni odnos putem javnog oglašavanja. U sudu je u 2013. godini radilo 12 sudijskih pripravnika, a u 2014. godini je zaposlen 1 sudijski pripravnik, a 1 volonter-pripravnik.

U 2013. godini je jednom pripravniku prestao radni odnos jer nije položio pravosudni ispit u roku od 3 mjeseca. U 2014. godini jedan pripravnik je položio pravosudni ispit ubrzo nakon isteka druge godine pripravničkog staža, dok je sedam pripravnika prijavilo polaganje pravosudnog ispita u majskom i junskom ispitnom roku. Od 2013. godine nije donijeto ni jedno rješenje kojim se pripravniku produžava rad u sudu nakon isteka pripravničkog staža na osnovu čl. 116 st. 3 Zakona o sudovima.

Privredni sud Podgorica i Bijelo Polje

U Privrednom sudu u Podgorici ima ukupno 11 sudijskih pripravnika i četiri volontera-pripravnika. Svi sudijski pripravnici su zasnovali radni odnos putem javnog oglašavanja. U 2013. godini nije bilo javnog oglašavanja, dok je putem Programa za stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem pripravnički staž u sudu obavilo pet pripravnika.

U 2013. godini je jednom pripravniku prestao radni odnos jer nije položio pravosudni ispit, dok je za šest pripravnika produžen rad u sudu nakon isteka pripravničkog staža na osnovu čl. 116 st. 3 Zakona o sudovima. U odnosu na tri pripravnika treba da prestane radni odnos budući da nijesu položili pravosudni ispit.

U Privrednom sudu u Bijelom Polju nekoliko godina nema pripravnika, što znači da ih nije bilo ni u 2013 ni u 2014. godini.

Viši sud Podgorica

U Višem sudu u Podgorici, na dan 1januara 2013. godine, bilo je 24 sudijska pripravnika i 23 volontera. Do kraja 2013. godine tri pripravnika su prestala da rade u Višem sudu jer im je istekao pripravnički staž.

Dana 17.06.2013. godine primljeno je 11 novih pripravnika, s tim što je od navedenih 23 volontera njih 10 zasnovalo radni odnos u svojstvu pripravnika, a jedan pripravnik je došao izvan suda. Od preostalih 13 volontera četvorici je istekao volonterski rad dok su tri volontera sporazumno raskinuli volonterski rad i prešli u drugi sud. Takođe, u 2013. godini je primljeno šest novih volontera. Na dan 31.12.2013. godine u Višem sudu u Podgorici bilo je 32 sudijska pripravnika i 12 volontera.

U Viši sud u Podgorici u 2014. godini primljeno je 10 novih pripravnika, s tim što je od navedenih 12 volontera njih 8 zasnovalo radni odnos u svojstvu pripravnika, dok su dva pripravnika došla izvan suda. Takođe u 2014. godini devet pripravnika je prestalo da radi, jer im je istekao pripravnički staž. Trenutno stanje u sudu je 33 pripravnika i 4 volontera.

U 2013. godini pravosudni ispit je položilo osam pripravnika, a u 2014. godini dva pripravnika. Ovi kandidati su položili pravosudni ispit u roku i svima je produžen rad u sudu za još jednu godinu.

Viši sud Bijelo Polje

U Višem sudu u Bijelom Polju u 2013. godini pripravnički staž obavljalo je 11 pripravnika i jedan volonter. Svi pripravnici primljeni su putem javnog oglašavanja. U 2014. godini pripravnički staž obavlja sedam pripravnika i dva volontera.

Četiri pripravnika u 2013. godini nisu položili pravosudni ispit u zakonom propisanom roku iz objektivnih razloga jer im nije određen termin za polaganje pravosudnog ispita u tom roku, a produžen im je rad za još jednu godinu nakon isteka pripravničkog staža.

Osnovni sud Bar

U Osnovnom sudu u Baru toku 2013. godine bilo je zaposlenih 11 pripravnika. Svi pripravnici su primljeni putem javnog oglašavanja. Trenutno je u sudu zaposleno osam pripravnika koji su primljeni putem javnog oglašavanja i jedan volonter.

Od navedenog broja pripravnika u toku 2013. godine pravosudni ispit su položila dva pripravnika. U toku 2013. godine pripravnički staž je produžen za tri pripravnika, a u 2014. godini za još dva pripravnika, s tim što još uvek nije protekao rok od tri mjeseca kao rok u okviru koga su dužni da polože pravosudni ispit.

Osnovni sud Berane

U Osnovnom sudu u Beranama u 2013. godini bilo je zaposlenih 18 pripravnika. Od tog broja njih šest su primljeni putem javnog oglasa, a 12 putem Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem. U 2014. godini u sudu radi ukupno 12 pripravnika od čega su četvoro primljeni preko javnog oglasa, dok osam pripravnika rade kao volonteri.

U toku 2013 i 2014. godine nije bilo pripravnika koji su položili pravosudni ispit u zakonom propisanom roku, pa im u skladu sa zakonom nije produžen rad u sudu nakon isteka pripravničkog staža za još jednu godinu.

Osnovni sud Bijelo Polje

U Osnovnom sudu u Bijelom Polju u 2013. i 2014. godini šest diplomiranih pravnika nalazi se u radnom odnosu na određeno vrijeme kao sudijski pripravnici. Svi zaposleni su primljeni u radni odnos putem javnog oglašavanja. U sudu u 2013. i 2014. godini nije bilo volontera koji bi se stručno osposobljavali na poslovima pripravnika.

Od sudijskih pripravnika zaposlenih u Osnovnom sudu u Bijelom Polju dva sudijska pripravnika su položila pravosudni ispit u zakonom propisanom roku, i produžen im je rad u sudu za još jednu godinu, salasno Zakonu o sudovima. Nakon isteka pripravničkog, još tri sudijska pripravnika dobila su produženje pripravničkog staža za još jednu godinu iako nisu položili pravosudni ispit, ali su prijavili polaganje pravosudnog ispita, iako im iz objektivnih razloga nije određen termin za polaganje.

Osnovni sud Cetinje

U Osnovnom sudu u Cetinju sudu u 2013. godini bilo je ukupno šest pripravnika primljenih putem javnog oglašavanja. U 2013. godini prestao je radni odnos za dva pripravnika jer nisu položili pravosudni ispit u zakonom propisanom roku. U 2014. godini je primljena su dva pripravnika putem javnog oglašavanja i jedan pripravnik - volonter. U Osnovnom sudu u Cetinju sudu trenutno radi sedam pripravnika.

Osnovni sud Danilovgrad

U Osnovnom sudu u Danilovgradu u 2013. godini dva lica su primljena putem javnog oglašavanja i obavljala pripravnički staž, a u skladu sa zakonom, pripravnički staž produžen im je za godinu dana obzirom da su pravosudni ispit položili u zakonom propisanom roku. Po osnovu programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem primljena su dva lica, od kojih je jedno nakon isteka programa stručnog osposobljavanja nastavilo rad u sudu kao volonter.

Tokom 2014. godine u Osnovnom sudu u Danilovgradu je primljen jedan pripravnik putem javnog oglašavanja, a jedno lice je, takođe, putem javnog oglašavanja, primljeno na rad u svojstvu pripravnika na godinu dana radi sticanja uslova za polaganje pravosudnog ispita u smislu čl.7 st. 2 Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa visokim obrazovanjem.

Osnovni sud Herceg Novi

U Osnovnom sudu u Herceg Novom deset pripravnika je primljeno putem javnog oglašavanja, a jedan od njih je primljen putem javnog oglašavanja nakon obavljene prakse u trajanju od devet mjeseci kod Osnovnog državnog tužilaštva u Herceg Novom, shodno čl.7 st.2 Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem (Službeni list CG 38/12) po kojem lice koje je obavilo stručno osposobljavanje u trajanju od devet mjeseci može zasnovati radni odnos u svojstvu pripravnika do ispunjenja propisanih uslova u pogledu dužine trajanja pripravničkog staža radi polaganja odgovarajućeg ispita za rad u sudu, državnom tužilaštvu, advokaturi, kod javnog izvršitelja i notara. U sudu pripravničku praksu obavlja i jedan volonter.

U sudu nije bilo pripravnika koji su položili pravosudni ispit u roku od tri mjeseca, nakon što im je produžen pripravnički staž.

Osnovni sud Kolašin

U Osnovnom sudu u Kolašinu je na stručnom osposobljavanju do 29.11.2013. godine bio jedan sudijski pripravnik koji je primljen po javnom oglasu. Navedenom pripravniku produžen je pripravnički staž za još jednu godinu u skladu sa čl. 16.st.3. Zakona o sudovima, a radi polaganja pravosudnog ispita. Pripravnik je položio pravosudni ispit i nakon toga mu je donijeto rešenje o prestanku pripravničkog staža - radnog odnosa.

Za potrebe Osnovnog suda u Kolašinu 30. decembra 2013. godine raspisan je oglas za prijem jednog pripravnika na određeno vrijeme u trajanju od dvije godine, pa je Uprava za kadrove dostavila ovom sudu listu kandidata koji ispunjavaju uslove oglasa. Sa liste kandidata je predsjednik suda donio odluku o prijemu jednog kandidata za sudijskog pripravnika. Obzirom da je

na odluku o prijemu izjavljena žalba, postupak se trenutno vodi pred Komisijom za žalbe. Nakon konačnosti odluke odlučiće se o prijemu i početku rada pripravnika u Osnovnom sudu u Kolašinu.

Osnovni sud Kotor

U Osnovnom sudu u Kotoru na dan 31.12.2013. godine je bilo je ukupno 15 sudijskih pripravnika zaposlenih putem javnog oglašavanja i 10 sudijskih pripravnika - volontera. Na dan 29.04.2014. godine u Osnovnom sudu u Kotoru bilo je 17 sudijskih pripravnika zaposlenih putem javnog oglašavanja i pet pripravnika-volontera.

Dva sudijska pripravnika su u 2013. godini položila pravosudni ispit i istima je produžen rad u sudu i nakon isteka pripravničkog staža još za jednu godinu u skladu sa članom 16. stav 3. Zakona o sudovima.

Osnovni sud Nikšić

U Osnovnom sudu u Nikšiću radi 18 pripravnika u skladu sa Planom i programom zapošljavanja sudijskih pripravnika (posl. br. III -4-Su.159/2012), na osnovu kog je određen broj pripravnika. U 2013. godini u sudu su radila četiri pripravnika koji su primljeni putem javnog oglasa. U toku 2013. godine primljen je i jedan pripravnik volonter. U 2014. godini počelo je sa radom devet pripravnika.

Pripravnici koji su počeli sa radom 8. septembra 2011. godine prijavili su u decembru 2013. godine polaganje pravosudnog ispita, a na osnovu Zakona o sudovima produžen im je pripravnički staž za još godinu dana.

Osnovni sud Plav

U Osnovnom sudu u Plavu je u 2013. godini ukupno stručno osposobljavano sedam pripravnika, od kojih su dva primljena putem javnog oglašavanja, četiri pripravnika su primljena putem Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem, dok je jedan pripravnik volonter. Sva četiri pripravnika koja su primljena putem Programa stručnog osposobljavanja su nakon isteka devet mjeseci, kao roka predviđenog za osposobljavanje, nastavila sa volontiranjem za onoliko vremena koliko im je to bilo potrebno radi prijavljivanja pravosudnog ispita. Trenutno su u Osnovnom sudu u Plavu angažovana četiri pripravnika od kojih je jedan primljen po osnovu javnog oglasa, dok su ostala tri pripravnika volonteri. Obzirom da je 10.01.2014. godine istekao pripravnički staž jednom od dva pripravnika koji je primljen putem javnog oglasa, to je Uprava za kadrove 15.02.2014. godine objavila javni oglas za prijem novog sudijskog pripravnika, koji oglas je u toku.

U toku 2013. godine u Osnovnom sudu u Plavu nije bilo pripravnika koji su položili pravosudni ispit u zakonom propisanom roku iako su tri pripravnika prijavila ovaj ispit i čekaju na poziv za njegovo polaganje. Nakon isteka pripravničkog staža u toku 2013. godine je shodno članu 116. stav 3. Zakona o sudovima jednom pripravniku koji je primljen putem javnog oglasa produžen za još jednu godinu, s tim što je i ovom pripravniku produženi rok istekao dana 10.01.2014. godine. Trenutno u Osnovnom sudu u Plavu nema pripravnika kojima je produžen pripravnički rad shodno članu 116. stav 3. Zakona o sudovima.

Osnovni sud Pljevlja

U Osnovnom sudu u Pljevljima do 1.10.2013. godine radio je jedan sudijski pripravnik i tri volontera, a od 1.10.2013. godine četiri sudijska pripravnika. U Osnovnom sudu u Pljevljima u 2014. godini rade četiri sudijska pripravnika.

U 2013. godini jedan pripravnik je položio pravosudni ispit, a drugom pripravniku je 28.11.2013. godine produžen pripravnički staž za još jednu godinu u skladu sa zakonom.

Osnovni sud Podgorica

U Osnovnom sudu u Podgorici ukupan broj pripravnika je 35, od kojih osam pripravnika odrađuju treću godinu. Svi pripravnici su primljeni putem javnog oglašavanja u 2013. godini. U toku je oglas za prijem još 10 pripravnika. Trenutno u sudu ima 27 volontera, a u 2013. godini je bilo 36 volontera.

U Osnovnom sudu u Podgorici ima osam pripravnika kojima je nakon položenog pravosudnog ispita, shodno čl. 116 st.3 Zakona o sudovima, produžen pripravnički staž za jednu godinu.

Osnovni sud Rožaje

U Osnovnom sudu u Rožajama u 2013. godini, putem javnog oglašavanja primljena su dva sudijska pripravnika, dok u 2014. godini nije bilo prijema sudijskih pripravnika. Pripravnika angažovanih na osnovu Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem i volontera – pripravnika u ovom sudu nije bilo u 2013. i 2014. godini.

Do sada nijedan pripravnik koji je obavljao pripravnički staž nije u zakonskom roku položio pravosudni ispit, tako da nije bilo produžavanja rada pripravnicima u sudu nakon isteka pripravničkog staža za još jednu godinu.

Osnovni sud Ulcinj

U Osnovnom sudu u Ulcinju u 2013. godini bila su zaposlena ukupno četiri pripravnika, od kojih su tri primljena tokom 2012. godine, a jednom pripravniku je nakon položenog pravosudnog ispita, produžen rad za još jednu godinu. Prijem svih pripravnika je izvršen putem javnog oglašavanja. Istovremeno tokom 2013. godine, u sudu su radila i tri pripravnika koji su primljeni kao volonteri, radi obavljanja stručne obuke bez naknade u trajanju od dvije godine.

U Osnovnom sudu u Ulcinju, na dan 30. aprila 2014.godine radila su dva pripravnika kojima pripravnički staž ističe u junu 2014. godine, dok je jednom pripravniku istekao u januaru 2014. godine. Za jedno upražnjeno pripravničko mjesto, završen je postupak javnog oglašavanja i donijeta je odluka o izboru kandidata koja još nije konačna. Broj pripravnika-volontera nije izmjenjen u odnosu na 2013. godinu. U sudu nijedan pripravnik nije primljen po Programu za stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

U toku 2013. godine jedan pripravnik je položio pravosudni ispit u zakonskom roku i nakon isteka pripravničkog staža od dvije godine produžen mu je rad za još jednu godinu u skladu sa čl.16 st.3 Zakona o sudovima.

Osnovni sud Žabljak

U Osnovnom sudu u Žabljaku zaposlen je jedan sudijski pripravnik, koji je 2013. godine primljen na osnovu javnog oglasa. Njemu je 22. aprila 2014. godine produžen mu pripravnički staž shodno izvještaju svih sudija toga suda, kao i predsjednika suda i to za još jednu godinu, uz uslov polaganja pravosudnog ispita u roku od tri mjeseca shodno čl. 116 st. 3 Zakona o sudovima.

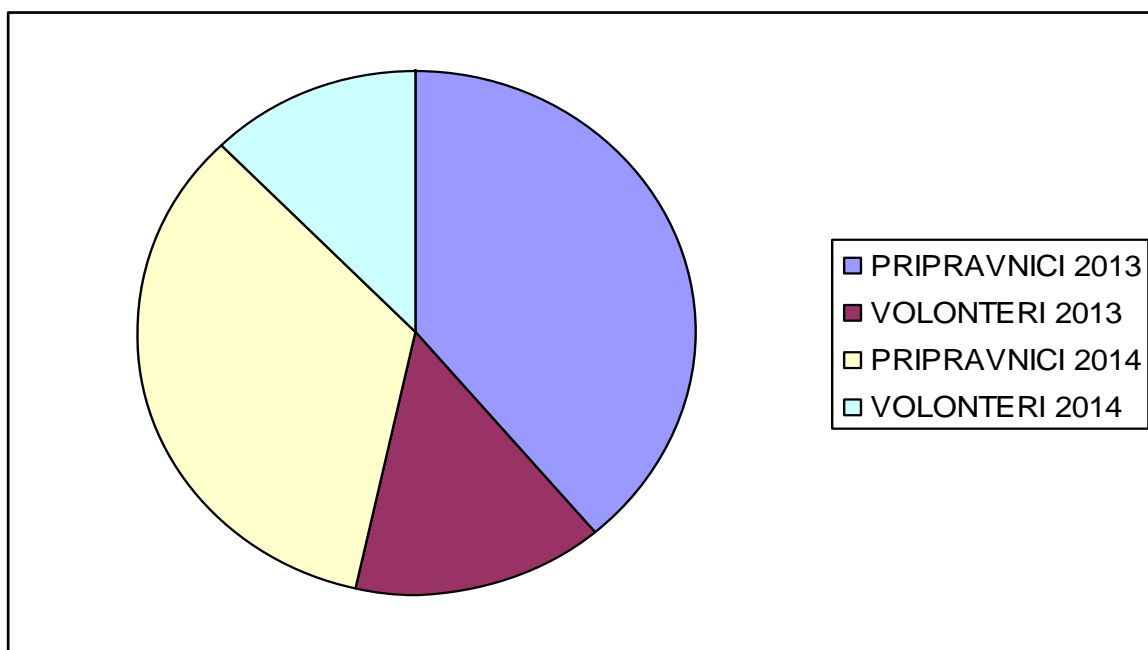
Osnovni sud u Žabljak je raspisao 27.01.2014. godine oglas o prijemu jednog sudijskog pripravnika na određeno vrijeme u trajanju od dvije godine. Uprava za kadrove je dostavila sudu listu kandidata koji ispunjavaju uslove oglasa, te je sa liste kandidata izabran jedan kandidat. U toku je postupak pred Komisijom za žalbe, a nakon konačnosti odluke odlučiće se o početku rada pripravnika.

Tabelarni prikaz pripravnika i volontera u crnogorskim sudovima

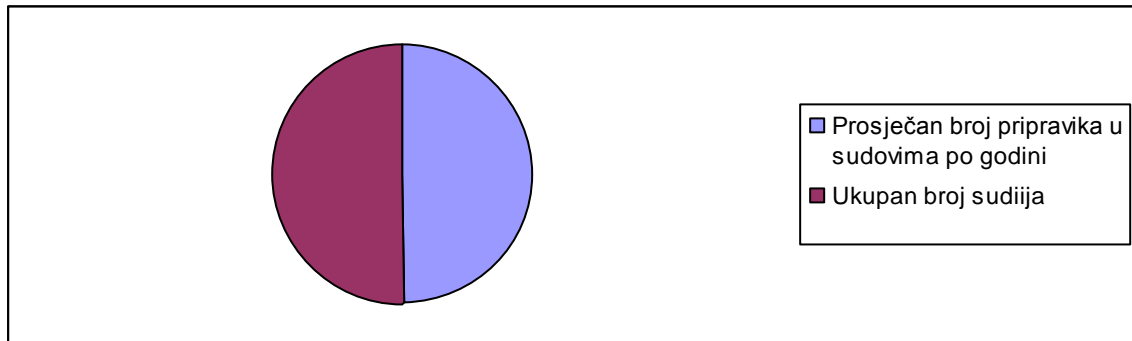
SUD	PRIPRAVNICI 2013	VOLONTERI 2013	PRIPRAVNICI 2014	VOLONTERI 2014
VRHOVNI SUD	1	1	0	2
UPRAVNI SUD	5	0	3	0
APELACIONI SUD	12	1	13	1
VIŠI SUD PODGORICA	32	12	33	4
VIŠI SUD BIJELO POLJE	11	1	7	2
PRIVREDNI SUD PODGORICA	12	2	11	4
PRIVREDNI SUD BIJELO POLJE	0	0	0	0
OSNOVNI SUD BAR	11	0	8	1
OSNOVNI SUD BERANE	18	1	4	7
OSNOVNI SUD BIJELO POLJE	6	0	5	0
OSNOVNI SUD CETINJE	6	0	6	1
OSNOVNI SUD DANILOVGRAD	2	1	2	0
OSNOVNI SUD	10	0	10	1

HERCEG NOVI				
OSNOVNI SUD KOLAŠIN	1	0	0	0
OSNOVNI SUD KOTOR	15	10	17	5
OSNOVNI SUD NIKŠIĆ	4	1	13	1
OSNOVNI SUD PLAV	6	1	1	3
OSNOVNI SUD PLEVLJA	5	3	4	0
OSNOVNI SUD PODGORICA	35	36	35	27
OSNOVNI SUD ROŽAJE	2	0	2	0
OSNOVNI SUD ULCINJ	4	3	2	3
OSNOVNI SUD ŽABLJAK	1	0	1	0
UKUPNO:	199	73	177	62

Grafički prikaz odnosa broja pripravnika i volontera u 2013 i 2014. godini

Analizom prikupljenih podataka utvrđeno je da je prosječan broj pripravnika koji u toku jedne godine rade u sudu 255, dok je ukupan broj sudija 261. Na osnovu toga se može se uvidjeti da na jednog sudiju zapošljava jedan pripravnik.

3.2 Državna tužilaštva

U skladu sa članom 121 Zakona o državnom tužilaštvu ("Sl. list RCG", br. 69/2003 i "Sl. list CG", br. 40/2008, 39/2011 i 46/2013) pripravnik može biti lice koje je završilo pravni fakultet (visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VII1-nivo kvalifikacije obrazovanja) i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima. Radni odnos pripravnik zasniva na vrijeme od dvije godine. Ako se pripravnik, u toku obuke, po ocjeni sjednice državnog tužilaštva, naročito istakao u radu može mu se produžiti radni odnos i nakon isteka pripravničkog staža za još jednu godinu, ako položi pravosudni ispit u roku od tri mjeseca.

Kao volonter u državno tužilaštvo može biti primljeno lice koje je završilo pravni fakultet fakultet (visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VII1-nivo kvalifikacije obrazovanja) i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima, radi sticanja posebnog znanja i uslova za polaganje pravosudnog ispita.

Pripravnički staž u svim državnim tužilaštvima, u decembru 2013.godine, obavljalo je ukupno osamnaest pripravnika, a broj pripravnika nije se mjenjao u tekućoj godini, tako da je u maju 2014. godine bilo osamnaest pripravnika u državnim tužilaštvima u Crnoj Gori. U toku 2013. godine u tužilaštvima u Crnoj Gori, bila su zaposlena ukupno 23 volontera, dok u 2014. godini u državnim tužilaštvima radi ukupno 12 volontera.

U Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore u 2013. godini bilo je šest pripravnika, primljenih putem javnog oglašavanja. u Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne u u 2013.godini bila su zaposlena dva pripravnika volontera, a u 2014. godini jedan volonter.

U Višem državnom tužilaštvu u Podgorici u 2013. godini bila su dva pripravnika, primljena putem javnog oglašavanja. U ovom tužilaštvu toku u 2013. godine radila su i tri pripravnika volontera, dok je u 2014.godini u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici radio jedan volonter.

U Višem državnom tužilaštvu u Bijelom Polju u toku 2013. godine nije bilo pripravnika zaposlenih putem javnog oglašavanja, kao ni u 2014. godini. U ovom tužilaštvu u 2013. godini radila su tri a u 2014. godini dva volontera.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici u 2013. godini bila su zaposlena tri pripravnika, primljena putem javnog oglašavanja. U Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici u 2013. godini bila su zaposlena i tri volontera.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Cetinju u 2013. godini bio je zaposlen jedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U istom državnom tužilaštvu u toku 2013. godine radio je jedan volonter, a taj broj se nije mjenjao ni u toku 2014. godine, kada je u ovom tužilaštvu radio jedan pripravnik-volonter.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Bijelom Polju u 2013. godini bio je zaposlen jedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U ovom tužilaštvu u 2013. godini radio je jedan volonter a u 2014. godini tri volontera.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju u 2013. godini bio je zaposlen jedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju u 2013. godini nije bilo lica koja su odrađivala pripravnički staž kao volonteri, a u 2014. godini bio je zaposlen jedan pripravnik volonter.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Beranama u 2013. godini bio je zaposlen jedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U Osnovnom državnom tužilaštvu u Beranama u 2013. godini dva lica su odrađivala pripravnički staž kao volonteri, a u 2014. godini takođe su bila zaposlena dva pripravnika volontera.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Plavu u 2013. godini bio je zaposlen jedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U Osnovnom državnom tužilaštvu u Plavu u 2013. godini dva lica su odrađivala pripravnički staž kao volonteri, a u 2014. godini u ovom tužilaštvu nije bilo volontera.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Kolašinu u 2013. godini bio je zaposlen jedan pripravnik, putem javnog oglašavanja, dok volontera nije bilo ni u 2013. ni u 2014. godini.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Plevljima u 2013. godini nije bio zaposlen nijedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U ovom tužilaštvu su toku u 2013. godine četiri lica bila zaposlena kao volonteri, dok u 2014. godini u ovom tužilaštvu nije bilo volontera.

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Rožajama u 2013. godini nije bio zaposlen nijedan pripravnik, putem javnog oglašavanja. U ovom tužilaštvu su toku u 2013. godine jedno lice odrađivalo je pripravnički staž kao volonter, a u 2014. godini u ovom tužilaštvu bio je zaposlen takođe jedan pripravnik volonter.

Za prijem pripravnika po Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Vrhovno državno tužilaštvo apliciralo je u ime svih državnih tužilaštava. Stručno osposobljavanje u Državnom tužilaštvu u 2013. godini, po ovom Programu, ukupno je steklo 37 korisnika, i to:

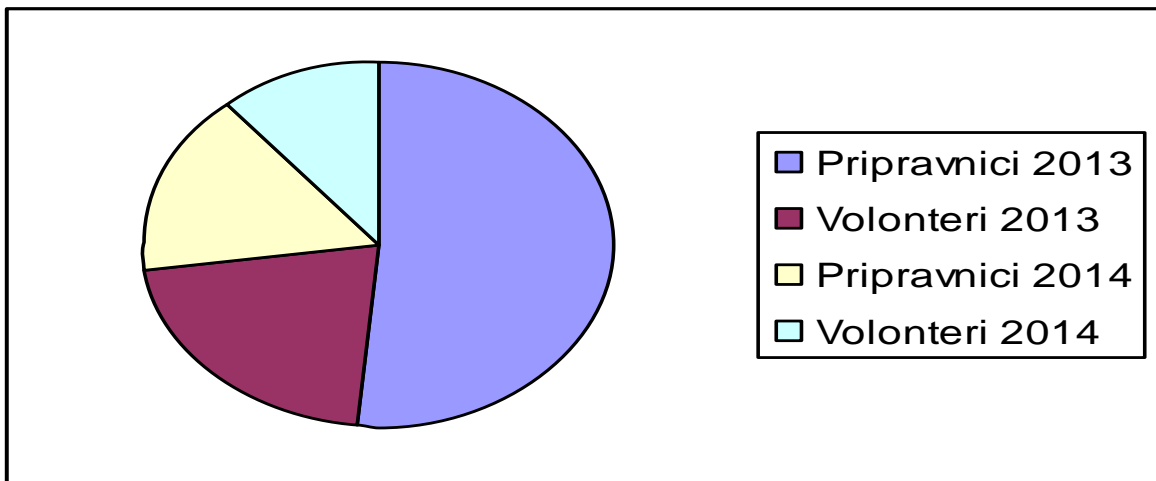
- u Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore 3 korisnika od čega 2 diplomirana pravnik i 1 diplomirani ekonomista
- u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici 3 diplomirana pravnik
- u Višem državnom tužilaštvu u Bijelom Polju 4 diplomirana pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici 1 diplomirani pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Kolašinu 1 diplomirani pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Herceg Novom 2 diplomirana pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Cetinju 1 diplomirani pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Nikšiću 3 diplomirana pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Pljevljima 4 diplomirana pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Beranama 3 diplomirana pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Bijelom Polju 4 diplomirana pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Plav 1 diplomirani pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Bar 1 diplomirani pravnik
- u Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju 5 diplomiranih pravnik.

Tabelarni prikaz pripravnika i volontera u državnom tužilaštvu

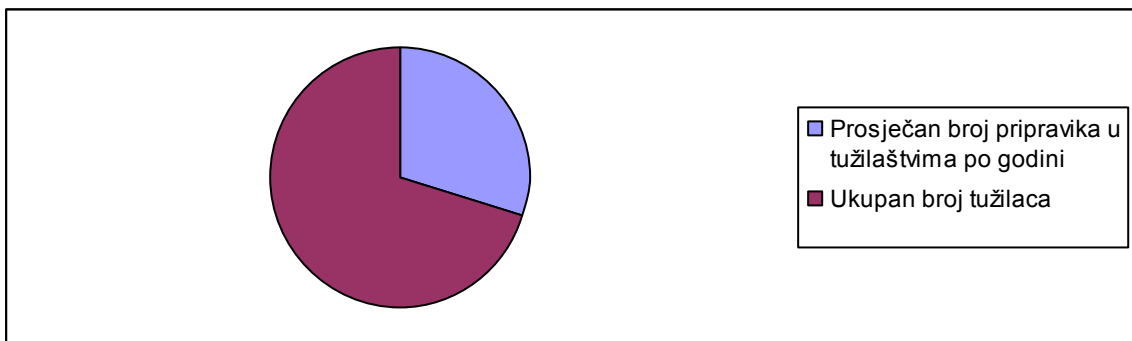
Državno tužilaštvo	Pripravnici 2013	Volonteri 2013	Pripravnici 2014	Volonteri 2014
VDT	9	2	6	1
Više u Podgorici	5	3	2	1
Više u Bijelom Polju	4	4	0	2
ODT Podgorica	4	3	3	0
ODT Cetinje	2	1	1	1
ODT Bijelo Polje	5	1	1	3
ODT Nikšić	3	0	0	0
ODT Ulcinj	6	0	1	1
ODT Bar	1	0	0	0
ODT Herceg Novi	2	0	0	0

ODT Berane	4	2	1	2
ODT Plav	2	2	1	0
ODT Kolašin	2	0	1	0
ODT Pljevlja	4	4	0	0
ODT Rožaje	0	1	0	1
ODT Kolašin	2	0	0	0
Ukupno	55	23	17	12

Grafički prikaz odnosa broja pripravnika i volontera u 2013 i 2014. godini

Analizom prikupljenih podataka utvrđeno je da je prosječan broj pripravnika koji u toku jedne godine rade u državnom tužilaštvu 55, dok je ukupan broj tužilaca 122. Na osnovu toga se može se uvidjeti da se jedan pripravnik zapošljava na 2.2 tužioca.

4. OBUKA PRIPRAVNIKA

4.1 Sudovi

Zakon o sudovima ("Sl.list RCG", br. 5/2002, 49/2004 i "Sl list CG", br. 22/2008, 39/2011, 46/2013 i 48/2013) propisuje da se obuka pripravnika vrši u skladu sa posebnim programom koji donosi predsjednik suda.

Sudski poslovnik (Sl. list CG", br. 26/2011, 44/2012 i 2/2014) uređuje obuku sudijskih pripravnika i volontera u sudu. Predsjednik suda u skladu sa programom obuke sudijskih pripravnika organizuje rad sudijskih pripravnika i volontera, raspoređuje ih na rad u pojedina odjeljenja i službe i preuzima druge mjere za njihovo osposobljavanje za praktičan rad, pri čemu vodi računa da se tokom obuke upoznaju sa svim poslovima u sudu. Za svakog sudijskog pripravnika i volontera vodi se evidencija u koju se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i o poslovima na kojima je pripravnik odnosno volonter radio. Podatke ovjerava sudija, odnosno predsjednik odjeljenja ili rukovodilac službe kod koga je pripravnik odnosno volonter bio na obuci.

Vrhovni sud

Predsjednik Vrhovnog suda donio je 28.12.2012. godine Pravilnik o programu obuke sudijskih pripravnika i volontera u Vrhovnom sudu. Pravilnikom se uređuje postupak stručnog osposobljavanja sudijskog pripravnika i volontera u cilju obuke i sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada i uslova za polaganje pravosudnog ispita. Sručno osposobljavanje sudijskih pripravnika i volontera vrši se kroz praktičan rad na sručnim pravnim poslovima, upoznavanje sa sadržinom i načinom vođenja poslova u sudu radi osposobljavanja za samostalan rad. Ono se ostvaruje kroz rad u sudskoj pisarnici, kroz obavezu praćenja sjedica vijeća i pretresa, izrade nacrtu sudskih odluka, pristupa seminarima, te upoznavanje sa procesnim i materjalnim zakonima koji se primjenjuju u radu Vrhovnog suda i sudova u koje će biti upućeni, upoznavanje sa Zakonom o sudovima, Zakonom o Sudskom savjetu, Sudskim poslovnikom, Poslovnikom Sudskog savjeta, Kućnim redom i Etičkim kodeksom, Evopskom konvencijom o ljudskim pravima i praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Obuka traje sve vrijeme obavljanja pripravničkog staža koji je određen zakonom, a najduže za period od dvije godine. U cilju ravnomjernog sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada, pripravnici i volonteri se periodično raspoređuju u svim sudskim odjeljenjima i Odjeljenju sudske prakse. Sudijski pripravnici i volonteri zaposleni u sudu za određeno vrijeme (do 12 mjeseci) upućuju se u nižestepene sudove radi praćenja suđenja i obrade sudskih odluka u vanparničnoj, izvršnoj, krivičnoj i građanskoj materiji. Dok se pripravnik nalazi na obuci u osnovnom ili višem sudu, obuka pripravnika organizuje se u skladu s aktom tih sudova.

Oba pripravnika volontera su bili upućeni na rad u Osnovni sud u Podgorici, a takođe su pratili suđenja pred Višim sudom u Podgorici.

U Vrhovnom sudu se vodi evidencija za svakog pripravnika i volontera u skladu sa čl. 38 Sudskog poslovnika. Za vrijeme obuke u osnovnom ili višem sudu, pripravnik vodi evidenciju u pripravničkom dnevniku koji se ovjerava potpisom predsjednika suda.

Sudija je dužan da po završetku osposobljavanja sudijskih pripravnika i volontera dostavi predsjedniku suda mišljenje o njihovom radu, stručnom znanju, ponašanju i cjelokupnom angažovanju, ocjenjujući rad pripravnika sa "zadovoljava" i "ne zadovoljava". Predsjednik suda upoznaje pripravnika s ocjenom rada. Vršilo se ocjenjivanje i pripravnika dok je obavljao pripravnički staž po Programu za stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Sudijski pripravnici i volonteri imaju obavezu da prisustvuju predavanjima i seminarima u vrijeme obavljanja pripravničkog staža, kao i drugim oblicima usavršavanja. Oba pripravnika volontera pohađali su seminare Uprave za kadrove i seminare o Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima organizovanih od Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije i međunarodnih/nevladinih organizacija.

Upravni sud

Predsjednik Upravnog suda donio je Pravilnik o programu obuke pripravnika u Upravnom sudu i u skladu sa Godišnjim rasporedom poslova u sudu rasporedio pripravnike u vijeća. Saglasno donijetom Pravilniku, uobičajena zaduženja pripravnika su rad u sudskoj pisarnici i neposredno upoznavanje sa vođenjem poslova u sudu, upoznavanje sa sadržinom sudskih predmeta, prisustvo na sjednicama vijeća i usmenim javnim raspravama, izrada nacrtu sudskih odluka i dr.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu, a takodje se upućuju na obuku u druge sudove. Četiri pripravnika Upravnog suda bili su upućeni na obuku u Osnovnom sudu u Podgorici, te da je jedan pripravnik trenutno na obuci u istom. U sudu se vodi evidencija o radu pripravnika. Rad pripravnika prate sudije u vijeću u koje je pripravnik raspoređen u skladu sa Godišnjim rasporedom poslova u sudu i o njegovom radu obavještavaju predsjednika suda.

Apelacioni sud

Predsjednik Apelacionog suda donio je 8.02.2012. godine Pravilnik o programu obuke sudijskih pripravnika i volontera u Apelacionom sudu Crne Gore. Pripravnici se do sada nije dodjeljivao mentor. Pravilnikom se utvrđuje postupak stručnog osposobljavanja sudijskog pripravnika i volontera u cilju obuke i sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada i uslova za polaganje pravosudnog ispita, kao i obaveze sudija i prava i obaveze pripravnika (volontera) koji proizilaze iz ovog programa.

Stručno osposobljavanje sudijskih pripravnika i volontera vrši se kroz praktičan rad na stručnim pravnim poslovima, upoznavanje sa sadržinom i načinom vođenja poslova u sudu radi osposobljavanja za samostalan rad. Stručno osposobljavanje sudijskih pripravnika i volontera ostvaruje se kroz rad u sudskoj pisarnici, kroz obavezu praćenja sjednica vijeća i pretresa, izrade nacrtu sudskih odluka, prisustva seminarima, te upoznavanje sa procesnim i materijalnim zakonima koji se primjenjuju u radu Apelacionog suda i sudova u koje će biti upućeni, upoznavanje sa Zakonom o sudovima, Sudskim poslovnikom, Kućnim redom i Etičkim kodeksom, s Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu. Obuka u oblasti jednog referata traje prosječno osam mjeseci. Tokom pripravničkog staža pripravnici se upućuju na obuku u nižestepene sudove radi

praćenja sudjenja i obrade sudskih odluka u vanparničnoj, izvršnoj, krivičnoj i građanskoj materiji na period do šest mjeseci. Od 2013. ukupno je 11 pripravnika upućeno na obuku u Osnovni sud u Podgorici na period od četiri mjeseca.

U sudu se vodi evidencija o pripravnicima. Sudijski pripravnici i volonteri-pripravnici su zaduženi da vode dnevnik rada saglasno čl. 38 Sudskog poslovnika. Kontrola rada pripravnika i njihovo ocjenjivanje se vrši u skladu sa čl. 6 Pravilnika kojim je propisano da je sudija dužan da kroz objašnjenja, smjernice i uputstva realizuje praktičnu obuku sudijskih pripravnika i volontera, da im omogući praćenje toka sudjenja i neposredan uvid u spise predmeta čijem sudjenju prisustvuju, da prati vođenje pripravničkog dnevnika i da njegovu vjerodostojnost potvrđuje svojim potpisom. Ocjenjivanje se vrši prilikom donošenja odluke o produženju rada u sudu nakon isteka pripravničkog staža na osnovu čl. 116 st. 3 Zakona o sudovima.

Privredni sud Podgorica

Pravilnik o programu obuke sudijskih pripravnika i volontera u Privrednom sudu u Podgorici donijet je u januaru mjesecu 2013. godine. Pripravnicima se do sada nije dodjeljivao mentor. Pravilnikom se utvrđuje postupak stručnog osposobljavanja sudijskog pripravnika i volontera u cilju obuke i sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada i uslova za polaganje pravosudnog ispita. Stručno osposobljavanje sudijskih pripravnika i volontera obuhvata obuku kroz praktičan rad na stručnim pravnim poslovima, upoznavanje sa sadržinom i načinom vođenja poslova u sudu i osposobljavanje za samostalnu primjenu prava. Sadržina obuke sudijskih pripravnika i volontera se iskazuje kroz upoznavanje sa nosiocima sudijskih funkcija i sudskim namještenicima, upoznavanje sa Zakonom o sudovima Crne Gore, upoznavanje sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji suda, rada u sudskoj pisarnici, upoznavanje sa sadržinom sudskih predmeta i praćenju suđenja, referisanje sudiji o uočenim pravnim problemima i spornim činjenicama u predmetima čijem suđenju prisustvuju i izradu nacrtu sudskih odluka.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu. Obuka u oblasti jednog referata traje prosječno šest mjeseci. Nakon provođenja pripravničkog staža na naprijed navedenim poslovima pripravnik, odnosno volonter, se upućuje na provođenje pripravničkog, odnosno volonterskog staža u Osnovni sud u Podgorici, u prvostepenom krivičnom odjeljenju u trajanju od jednog mjeseca. U prošloj godini upućeno je u Osnovni sud u Podgorici ukupno pet pripravnika.

U sudu se vodi evidencijama o pripravnicima. Kontrola rada pripravnika i njihovo ocjenjivanje se vrši u skladu sa čl. 6 Pravilnika kojim je propisano da je sudija dužan da kroz objašnjenja, smjernice i uputstva realizuje praktičnu obuku sudijskih pripravnika i volontera, da im omogući praćenje toka sudjenja i neposredan uvid u spise predmeta čijem sudjenju prisustvuju, da prati vođenje pripravničkog dnevnika i da njegovu vjerodostojnost potvrđuje svojim potpisom. Ocjenjivanje se vrši prilikom donošenja odluke o produženju rada u sudu nakon isteka pripravničkog staža na osnovu čl. 116 st. 3 Zakona o sudovima.

Privredni sud Bijelo Polje

Predsjednik suda je donio Plan i program zapošljavanja pripravnika i volontera i isti se nalazi na sajtu suda. Obuka pripravnika vrši se pod neposrednom kontrolom predsjednika suda ili lica koje za to ovlasti predsjednik suda. Plan i program sadrži opis obuke u odnosu na organizaciju u vršenju poslova u sudu, praćenje rada sudske pisarnice, upoznavanje sa načinom vođenja pojedinih upisnika, pomoćnih knjiga i načinom obrade predmeta, praćenje protoka svih pismena i spisa u sudu, način elektronske dodjele predmeta, funkcionisanje dostavne službe, način urednog sredjivanja spisa i predaje na ekspediciju, način postupanja sa neurednim podnescima, praćenje kretanja sudskih predmeta, kretanje spisa po redovnim i vanrednim pravnim ljevovima, evidentiranje primljenih i završenih predmeta i dr. bliže navedeno u Planu i programu zapošljavanja i obuke pripravnika i volontera.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu - parnični, stečajni i izvršni i to u vremenu od po šest mjeseci. Takođe se upućuju u druge sudove - Osnovni i Viši sud u Bijelom Polju radi praćenja sudjenja.

U sudu se vodi evidencija za svakog pripravnika i volontera. Rad pripravnika se ocjenjuje i kontroliše. Pripravnici pohađaju seminare ili radionice u toku pripravničkog staža.

Viši sud Podgorica

U Višem sudu postoji Pravilnik o programu obuke sudijskih pripravnika i volontera I Su.br.84/09 od 30.09.2009. godine i isti se nalazi na internet stranici suda. Navedenim programom bliže je određeno trajanje obuke, način odvijanja obuke (koliko vremena pripravnik provodi u sudskoj pisarnici, a koliko u sudskim odjeljenjima), da se predsjednik suda stara o organizaciji i postupku obuke sudijskih pripravnika i volontera, dužnosti i prava sudija. Zaduženja sudijskih pripravnika su:
- svaki sudijski pripravnik i volonter je dužan da se pridržava ovog Programa. Za vrijeme trajanja osposobljavanja sudijski pripravnik i volonter je dužan da vodi dnevnik rada. Pripravnički dnevnik treba da sadrži podatke o dnevnim aktivnostima, urađenim nacrtima odluka, radu sa sudijom na određenim predmetima ili drugim poslovima poučavanju od strane sudije o pojedinim institutima. Za vrijeme trajanja osposobljavanja sudijski pripravnik i volonter je dužan da savjesno i marljivo učestvuje u realizaciji Programa, da bude tačan, vrijedan, da ispunjava zahtjeve sudije koji se odnose na dnevni posao i druge vidove osposobljavanja, da poštuje pravila ponašanja u sudskoj zgradi i sudnicama, da dolazi na posao u garederobi adekvatnoj društvenom značaju i ugledu posla koji obavlja, da se sa uvažavanjem i dužnim poštovanjem ophodi prema sudijama, sudskim službenicima, drugim pripravnicima i učesnicima u postupku, da preuzme inicijativu u radu i sticanju znanja.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu u vremenskom periodu koji je propisan programom obuke, s tim što se u praksi dešava da u određenom referatu pripravnici ostanu i duže, jer pojedini pripravnici počnu rad u sudu kao volonteri, a posle izvjesnog vremena zasnuju radni odnos u svojstvu pripravnika u periodu od dvije godine. U sudu ne postoje pripravnici koji su tokom pripravničkog staža upućivani na obuku u druge sudove, državno tužilaštvo ili druge organe.

U sudu se vodi evidencija o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i poslovima na koji je pripravnik odnosno volonter radio. U sudu se kontroliše rad pripravnika

kako od strane sudija tako i od strane predsjednika suda, dok se po pitanju ocjenjivanja rada pripravnika to u praksi svodi na neposredni razgovor sudije i predsjednika suda o stručnim i radnim kvalitetima svakog pripravnika odnosno volontera.

U sudu su svi pripravnici upoznati sa programom obuke koju sprovodi Uprava za kadrove. Međutim kako je navedena obuka na dobrovoljnoj osnovi, odnosno potrebna je inicijativa samog pripravnika da se opredijeli za ponuđene teme koje su predviđene programom obuke to ni u prošloj ni u 2014. godini nije bilo zainteresovanih kandidata.

Viši sud Bijelo Polje

Predsjednik Višeg suda u Bijelom Polju 31.12.2010. godine donio je Program obuke sudijskih pripravnika i volontera, na osnovu kojeg zadužuje pojedine sudije da se pored ostalog staraju o stručnom usavršavanju sudijskih pripravnika i prate rad istih.

Program obuke sudijskih pripravnika i volontera u Višem sudu u Bijelom Polju, Su br. 2346/10 od 31.12.2010. godine, sadrži:

- cilj programa,
- sadžinu obuke,
- trajanje obuke,
- način odvijanja obuke,
- nosioca obuke,
- dužnosti i prava sudija,
- dužnosti i prava sudijskih pripravnika i volontera i
- završne odredbe.

Svi sudijski pripravnici za vrijeme obavljanja pripravničkog staža u ovom sudu, prolaze sve referate. Obuka sudijskog pripravnika se odvija kroz sledeće faze:

Rad u sudskoj pismnici, u trajanju od četiri meseca, u okviru kojeg rada se sudijski pripravnik upoznaje sa Zakonom o sudovima, Sudskim poslovníkom i aktima koji se odnose na unutrašnju organizaciju suda.

Rad u sudskim odjeljenjima:

- sudija za istrage..... 5 meseci,
- prvostepeno krivično odjeljenje..... 5 meseci,
- drugostepeno parnično odjeljenje....5 meseci,
- drugostepeno krivično odjeljenje..... 4 meseca.

Sudijski pripravnici u toku pripravničkog staža posebnim aktom nisu upućivani na obuku u druge sudove, tužilaštva, ni u druge organe, ali svima koji su bili zainteresovani da se upoznaju sa radom iz nadležnosti tih institucija to im nije bilo uskraćeno.

U sudu se vodi evidencija za svakog sudijskog pripravnika tako što se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima, kao i poslovima na kojima je radio. Rad pripravnika se kontroliše, a do sada nije ocjenjivan.

Sudijski pripravnici tokom pripravničkog staža prisustvovali su obukama po Programu uprave za kadrove o stručnom usavršavanju državnih službenika i namještenika kada su iste održavane u Bijelom Polju.

Osnovni sud Bar

Predsjednik Osnovog suda je 4. februara 2011. godine donio Program obuke sudskih pripravnika i pravnik volontera. U navedenom programu koji je objavljen na sajtu sudovi.me opisani su ciljevi programa, sadržina, trajanje i način odvijanja obuke, vrijeme koje pripravnici moraju da provedu na pojedinim referatima, nosioci obuke, dužnost i prava sudija u odnosu na pripravnike i dužnosti i prava pripravnika za vrijeme pripravničkog staža. Pripravicima se formalno ne dodjeljuje mentor, a o toku obuke pripravnika stara se sudija u čijem vijeću se pripravnik nalazi.

Pripravnici su dužni da prolaze kroz sve referate u sudu, a dužina vremena koje će provesti na pojedinim referatima predviđena je Programom. Za vrijeme pripravničkog staža pripravnici se ne upućuju u druge sudove, državno tužilaštvo i druge organe.

U sudu se ne vodi evidencija ili dnevnik rada za svakog pripravnika ili volontera u koju bi se upisivali podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama kao i o poslovima na kojima je radio. Sve sudije vrše kontrolu rada pripravnika koji su im dodjeljeni, dok se ocjenjivanje rada pripravnika ne vrši.

Osnovni sud Berane

U Osnovnom sudu u Beranama donesen je 2.02.2011. godine Program osposobljavanja pripravnika u cilju samostalnog vršenja poslova kojim je predviđeno da se isto vrši pod neposrednom kontrolom ovlašćenog lica-upravitelja pisarnice imenovanog od strane predsjednika suda. Osposobljavanje pripravnika podrazumijeva njihovo prisustvo na suđenjima, praćenje toka suđenja, način zakazivanja pretresa i ročišta, način slanja svih podnesaka prema fizičkim i pravnim licima, izrada nacrt odluka, pismena, naloga, pisanje poziva i obavljanja svih drugih poslova iz djelokruga sudjenja, a sve pod nadzorom postupajućeg sudije kao mentora. Osposobljavanje pripravnika obuhvata i upoznavanje sa načinom rada i odlučivanja u kadrovskim, organizacionim i drugim pitanjima koje obavlja sekretar suda i način vođenja SU upisnika te i upoznavanje sa radom na Pravosudnom informacionom sistemu - PRIS-u.

Osposobljavanje pripravnika vrši se u odgovarajućim sektorima, počev od pisarnica suda, odjeljenjima i službama, a po predlogu ovlašćenog lica. Ovlašćeno lice ovjerava tromjesečne izvještaje o osposobljavanju pripravnika i podnosi izvještaje o svim aktivnostima preduzetih u cilju osposobljavanja pripravnika. Do sada nije bilo upućivanja pripravnika na obuku u druge sudove, državna tužilaštva ili neke druge državne organe.

U sudu se vodi evidencija za svakog sudijskog pripravnika i volontera. U istu se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i o poslovima na kojima je pripravnik, odnosno volonter radio. Podatke ovjerava sudija ili upravitelj pisarnice kod koga je pripravnik, odnosno volonter bio na obuci. Ovlašćenom licu podnosi se tromjesečni izvještaj o osposobljavanju pripravnika koji isti svojim potpisom ovjerava, potvrđujući na taj način svoje slaganje s izvještajem i načinom rada pripravnika. Navedeni izvještaj priprema pripravnik koji se osposobljava, a on sadrži sve aktivnosti preduzete u cilju njegovog osposobljavanja. Saglasno navedenom programu osposobljavanja pripravnika uspješnost obavljenog pripravničkog staža ocjenjuje se sa "zadovoljio u toku pripravničkog staža" ili "nije zadovoljio u toku pripravničkog staža".

Osnovni sud Bijelo Polje

Predsjednik Osnovnog suda u Bijelom Polju je 16.02.2011. godine donio Program obuke sudijskih pripravnika i volontera, na osnovu kojeg zadužuje pojedine sudije da se pored ostalog staraju o stručnom usavršavanju sudijskih pripravnika i prate rad istih.

Program obuke sudijskih pripravnika i volontera u Osnovnom sudu u Bijelom Polju, Su.br.184/2011 od 16.02.2011 godine, sadrži:

- cilj programa;
- sadržinu obuke;
- trajanje obuke;
- način odvijanja obuke;
- nosioce obuke;
- dužnosti i prava sudija i mentora;
- dužnosti i prava sudijskih pripravnika i volontera;
- završne odredbe.

Sudijski pripravnici za vrijeme obavljanja pripravničkog staža u ovom sudu prolaze sve referate. Obuka sudijskog pripravnika u ovom sudu se odvija kroz sledeće faze:

Rad u sudskoj pisarnici, u trajanju od dva meseca u okviru kog rada se sudijski pripravnik upoznaje sa Zakonom o sudovima, Sudskim poslovnikom i aktima koji se odnose na unutrašnju organizaciju rada suda;

Rad u sudskim odjeljenjima:

- građansko odjeljenje..... 7 meseci
- krivično odjeljenje7 meseci
- vanparnično odjeljenje.....4 meseca i
- I zvršno odjeljenje..... 4 meseca

Sudijski pripravnici u toku pripravničkog staža posebnim aktom nisu upućivani na obuku u druge sudove, državna tužilaštva, niti u druge organe, ali svima koji su bili zainteresovani da se upoznaju sa radom iz nadležnosti tih institucija isto im je bilo omogućeno.

U ovom sudu vodi se evidencija za svakog sudijskog pripravnika tako što se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i poslovima na kojima je radio.

Sudijski pripravnici tokom pripravničkog staža prisustvovali su obukama po Programu Uprave za kadrove o stručnom usavršavanju državnih službenika i namještenika, ali najčešće kada su iste održavane u Bijelom Polju.

Osnovni sud Cetinje

Program obuke za pripravnike je donijet 2013. godine i istim je regulisana sadržina stručnog osposobljavanja sudijskih pripravnika, način sprovođenja obuke, kao i prava i obaveze pripravnika. Zaduženja pripravnika u sudu su da rade sa sudijom na određenim predmetima, izrađuju nacрте odluka, te da ispunjavaju zahtjeve sudije koji se odnose na dnevni posao, uz obavezu da savjesno i odgovorno učestvuju u realizaciji programa, poštuju Etički kodeks, Sudski poslovnik i da se pridržavaju Kućnog reda.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu u kom rade i to u krivičnoj, parničnoj, vanparničnoj i izvršnoj pisarnici po mesec dana, u građanskom i krivičnom referatu po šest meseci, a u

vanparničnom i izvršnom referatu po četiri mjeseca. Pripravnici se tokom pripravničkog staža ne upućuju na obuku u druge sudove, državno tužilaštvo ili druge organe.

U sudu se ne vodi evidencija rada za svakog pripravnika i volontera u koju se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i o poslovima na kojima je pripravnik, odnosno volonter radio. Rad pripravnika se kontroliše od strane sudije kod koga je pripravnik raspoređen, ali se njegov rad ne ocjenjuje.

U skladu sa mogućnostima, odnosno saglasno pozivu za učešće organizatora seminara, pripravnici pohađaju seminare radi stručnog usavršavanja. Trenutno su u sudu dva pripravnika koji su pohađali seminare.

Osnovni sud Danilovgrad

Obuka pripravnika u Osnovnom sudu u Danilovgradu vrši se u skladu sa Pravilnikom o obuci pripravnika Su br.172/11 od 19.09.2011. godine. Za svakog pripravnika pojedinačno donosi se program o obuci sudijskog pripravnika u kome se nalazi raspored po kome sudijski pripravnik obavlja pripravnički staž u pisarnici, odnosno kod sudija Osnovnog suda u Danilovgradu, kojom prilikom se sudijski pripravници upoznavaju sa radom pojedinih odjeljenja i službi u sudu, osposobljavaju za praktičan rad i preuzimaju konkretne zadatke u vezi sa pripremom i obradom sudskih predmeta, kao i sudskih odluka.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu i obuka kod svakog pojedinog sudije traje po pet mjeseci, a inicijalna obuka u administraciji i sudskoj pisarnici traje dva- tri mjeseca. Pripravnici tokom pripravničkog staža nisu upućivani u druge sudove, državno tužilaštvo i druge organe, pošto im obuka u sudu pruža mogućnost za svestrano upoznavanje sa radom u oblasti pravosuđa.

Svaki pripravnik i volonter prilikom zasnivanja radnog odnosa dobija dnevnik rada u koji upisuje podatke o obuci, predmetima i aktima u čijoj obradi je učestvovao, na osnovu koga se kontroliše rad pripravnika i ocjenjuje njegov rad u tromjesečnom mentorskom izvještaju.

Pripravnici aktivno posjećuju seminare i druge oblike stručnog usavršavanja, pri čemu su svi pripravnici bili učesnici seminara organizovanih od strane Uprave za kadrove, nevladinih organizacija i Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije.

Osnovni sud Herceg Novi

Program obuke sadrži obuku pripravnika kroz praktičan rad na stručnim pravnim poslovima, upoznavanje sa sadržinom i načinom vođenja poslova u sudu i osposobljavanje za samostalnu primjenu prava. U cilju ravnomjernog sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada, sudijski pripravници i volonteri se u toku trajanja pripravničkog, odnosno volonterskog rada, postepeno raspoređuju na rad u svim odsjecima sudske pisarnice i sudskim odjeljenjima. Za vreme trajanja osposobljavanja, sudijski pripravnik i volonter je dužan da savjesno i marljivo učestvuje u realizaciji Programa, da bude tačan, vrijedan, da ispunjava zahtjeve mentora i sudija, koji se odnose na dnevni posao i druge vidove osposobljavanja, da poštuje Sudski poslovnik, red i pravila ponašanja u sudskoj zgradi i sudnicama, da dolazi na posao u garederobi adekvatnoj društvenom značaju i ugledu posla koji obavlja, da se sa uvažavanjem i dužnim poštovanjem ophodi prema sudijama, sudskim službenicima, drugim pripravnicima, da preuzima inicijativu u radu i sticanju znanja.

Upravitelj sudske pisarnice zadužen je Godišnjim rasporedom poslova za 2014. godinu za evidenciju, raspoređivanje i sprovođenje Programa obuke sudijskih pripravnika i volontera. Pripravnici prolaze sve referate u sudu, a Programom obuke sudijskih pripravnika i volontera je određeno da se obuka sudijskih pripravnika i volontera odvija kroz sljedeće faze:

- Upoznavanje sa Zakonom o sudovima3 dana
- Upoznavanje sa Sudskim poslovnikom.....2 dana
- Upoznavanje sa unutrašnjom organizacijom rada Suda.....2 dana
- Rad u sudskoj pisarnici.....2 mjeseca

Rad u sudskim odeljenjima:

- Građansko odjeljenje.....7 mjeseci
- Krivično odjeljenje.....7 mjeseci
- Vanparnično odjeljenje4 mjeseca
- Izvršno odjeljenje.....4 mjeseca.

Pripravnici se ne upućuju na rad u druge sudove, državno tužilaštvo ili druge organe. U sudu se vodi evidencija o poslovima i odjeljenjima na kojima je pripravnik, odnosno volonter radio. Rad pripravnika kontrolišu sudije i mentor u odjeljenjima na kojima pripravnik/volonter radi, pa se nakon obavljenog pripravničkog staža u sudu, na zahtjev pripravnika koji zasniva radni odnos u nekom drugom državnom organu, izdaje mišljenje o njegovim stručnim i radnim kvalitetima koje je iskazao u toku svog pripravničkog staža u ovom sudu.

Pripravnici ne pohađaju seminare i radionice, obzirom da nisu primali pozive, niti je sud obavješten o održavanju takvih seminara. Naime, u pozivu za seminare uglavnom stoji da se poziva sudija ili saradnik, pa su pripravnici uskraćeni za takav vid stručnog usavršavanja.

Osnovni sud Kolašin

U Osnovnom sudu u Kolašinu osposobljavani su kroz praktičan rad u skladu sa Planom i programom obuke toga suda i da je svaki pripravnik za mentora imao predsjednika Osnovnog suda u Kolašinu. Pripravnici su radi obuke prolazili sve referate u sudu i to obuku u pisarnici suda, izvršnom odjeljenju suda, parničnom odjeljenju suda, u krivičnoj materiji, vanparničnoj materiji, te su na taj način sticali potrebna praktična znanja neophodna radi stručnog osposobljavanja i polaganja pravosudnog ispita.

Pripravnici su u obavezi da vode svoje dnevnik kao dokaz prolaska kroz sve referate iz nadležnosti osnovnih sudova, što će biti praksa i u buduće,. Tokom godine, shodno Planu i programu i sistematizaciji ovog suda, predviđeno je da se zaposli jedan sudski pripravnik - diplomirani pravnik. Kontrolu i praćenje rada sudskih pripravnika vrši predsjednik suda.

Osnovni sud Kotor

Predsjednik Osnovnog suda u Kotoru donio je Program obuke sudijskih pripravnika – volontera posl.br.III-4-Su.256/2012 od 17.12.2012. godine.

Programom je predviđeno da se sudijski pripravnik obučava na način da prolazi obuku u svim oblastima sudskog rada kroz sva sudska odjeljenja i referate, a dinamika obuke se odvija:

- 1.) jedan mjesec u krivičnoj pisarnici;
- 2.) jedan mjesec u građanskoj pisarnici;

- 3.) jedan mjesec u vanparničnoj pisarnici;
- 4.) jedan mjesec u izvršnoj pisarnici;
- 5.) šest mjeseci u krivičnom odjeljenju kod krivičnog sudije;
- 6.) šest mjeseci u građanskom odjeljenju kod građanskog sudije;
- 7.) tri mjeseca kod vanparničnog sudije;
- 8.) tri mjeseca kod izvršnog sudije i;
- 9.) dva mjeseca u sudskoj upravi“.

Pripravnici su mentor sudija kod kojeg su raspoređeni na rad, odnosno predsjednik odjeljenja ili rukovodilac službe kod koga se pripravnik obučava.

Svi pripravnici u Osnovnom sudu u Kotoru (redovno zaposleni i volonteri“, prolaze sve referate u sudu, ali zbog potreba službe može doći do produženja rada pripravnika u jednom referatu. Pripravnici se tokom pripravničkog staža ne upućuju na obuku u druge sudove, državno tužilaštvo ili druge organe.

U Osnovnom sudu u Kotoru se vodi evidencija za svakog sudijskog pripravnika i volontera u koju se upisuju podaci o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i o poslovima na kojima je pripravnik, odnosno volonter radio. Podatke ovjeravaju sudija, odnosno predsjednik odjeljenja ili rukovodilac službe kod koga je pripravnik, odnosno volonter bio na obuci, kako to propisuju odredbe člana 38. Sudskog poslovnika. Rad sudijskih pripravnika, odnosno pripravnika-volontera se kontroliše i ocjenjuje na način da je utvrđena obaveza sudija kod kojih su pripravnici raspoređeni na rad da prate vođenje pripravničkog dnevnika i da njegovu vjerodostojnost potvrđuju svojim potpisom, a po završetku osposobljavanja sudijskih pripravnika i volontera, sudija je dužan da dostavi predsjedniku suda mišljenje o njihovom radu, stručnom znanju, ponašanju i cjelokupnom angažovanju, ocjenjujući rad pripravnika sa: „zadovoljava“ i „ne zadovoljava“. Predsjednik suda upoznaje pripravnika s ocjenom rada.

Osnovni sud Nikšić

Predsjednik suda je donio Pravilnik o programu obuke pripravnika (Su. br. 74/11), kojim je uređena sadržina stručnog osposobljavanja sudijskog pripravnika, kao i način i postupak sprovođenja obuke. Pravilnik se odnosi i na stručno osposobljavanje volontera. Stručno osposobljavanje pripravnika –volontera u skladu sa Pravilnikom vrši se kroz rad u sudskoj pisarnici, neposrednim upoznavanjem sa vođenjem poslova u sudu, upoznavanje sa sadržinom sudskih predmeta, prisustvovanje sudjenjima, učestvovanje na sjednicama vijeća kada se raspravljaju stručna pitanja i izradu nacrtu sudskih odluka. U cilju ravnomjernog sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada pripravnik –volonter se na početku trajanja pripravničkog staža raspoređuje na rad u sudskim pisarnicama - krivična, parnična, vanparnična, izvršna) i ta obuka traje tri mjeseca. Nakon isteka rada u sudskim pisarnicama, pripravnici –volonteri se raspoređuju kod sudije koji je dužan da im omogući praktičnu obuku, praćenje toka sudjenja, neposredan uvid u spise predmeta i izradu nacrtu obuke. Nakon isteka obuke pripravnika, sudija dostavlja predsjedniku suda ocjenu o njegovom radu, stečenom znanju, ponašanju i cjelokupnom angažovanju. Rad pripravnika se ocjenjuje sa „zadovoljava i nezadovoljava“.

Predsjednik suda se stara o organizaciji i postupku obuke pripravnika, o njihovom upućivanju kod sudija koji postupaju u različitim referatima. Na taj način pripravnik-volonter prolazi sve referate u

sudu. Pripravnici se do sada nijesu upućivali na obuku u druge sudove, državno tužilaštvo ili druge organe.

U sudu se vodi evidencija za svakog pripravnika –volontera, sa podacima o vremenu provedenom na obuci u pojedinim odjeljenjima i službama, kao i na poslovima na kojima su radili. Rad pripravnika se kontroliše kako od strane sudije kod kojega je isti raspoređen, tako i od strane predsjednika suda. Ocjenjivanje se vrši u skladu sa Pravilnikom o programu obuke pripravnika u Osnovnom sudu Nikšić.

Pripravnici u sudu redovno učestvuju na seminarima ili radionicama iz pravne oblasti radi stručnog usavršavanja.

Osnovni sud Plav

U cilju što potpunijeg osposobljavanja pripravnika i volontera i sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada, predsjednik suda je donio Plan i program zapošljavanja i osposobljavanja pripravnika i volontera za 2014. godinu, III-4-Su.br.3/2014 od 3.01.2014. godine. Programom je određeno da kontrolu i praćenje rada sudijskih pripravnika i volontera vrši sudija kod koga je pripravnik raspoređen i državni službenik zadužen za sudijske pripravnike (mentor), prema Godišnjem rasporedu poslova. Programom su utvđeni ciljevi, sadržina, trajanje i način odvijanja obuke, nosioci obuke, kao i dužnosti i prava sudije i mentora, dužnosti i prava sudijskih pripravnika i volontera. Programom se utvrđuje način, postupak i sadržina stručnog osposobljavanja diplomiranih pravnik, sudijskih pripravnika i volontera u Osnovnom sudu Plav kroz praktičan rad, a sve u cilju sticanja prakse u svim oblastima sudskog rada, osposobljavanja za samostalnu primjenu i sticanje uslova za polaganje pravosudnog ispita.

Pripravnici su dužni da za vrijeme trajanja osposobljavanja savjesno i marljivo učestvuju u realizaciji Programa, da rade na nacrtima odluka, da referišu sudiji o uočenim pravnim problemima i spornim činjenicama u predmetima čijem suđenju prisustvuju, da budu tačni, vrijedni, da ispunjavaju zahtjeve mentora i sudija koji se odnose na dnevni posao i druge vidove osposobljavanja, da poštuju Sudski poslovnik, red i pravila ponašanja u sudskoj zgradi i sudnicama, da dolaze na posao u garderobi adekvatnoj društvenom značaju i ugledu posla koji obavljaju, da se s uvažavanjem i dužnim poštovanjem ophode prema sudijama, sudskim službenicima, drugim pripravnicima i učesnicima u postupku, da preuzimaju inicijativu u radu i sticanju znanja.

Da bi se obezbijedilo što bolje i ravnomjernije sticanje prakse u svim oblastima sudskog rada, sudijski pripravnici i volonteri se postepeno raspoređuju na rad u svim odsjecima sudske pisarnice i sudijskim odjeljenjima. Obuka se odvija kroz nekoliko faza koje su predviđene i u Programu:

- Rad u sudskoj pisarnici.....2 mjeseca,
- Rad u građanskom odjeljenju7 mjeseci,
- Rad u krivičnom odjeljenju7 mjeseci,
- Rad u vanparničnom odjeljenju4 mjeseci,
- Rad u izvršnom odjeljenju4 mjeseci.

Obzirom da se Planom i programom zapošljavanja i osposobljavanja pripravnika i volontera vrši njihovo stručno osposobljavanje za rad u sudovima, iz tog razloga u Osnovnom sudu Plav do sada nije postojala praksa da se pripravnici tokom pripravničkog staža upućuju na obuku u druge sudove, državno tužilaštvo i druge organe.

U sudu nije vođena precizna i potpuna evidencija o radu sudijskih pripravnika i volontera sve do 15.01.2013. godine, kada je ista ustanovljena kroz sačinjavanje svakomjesečnog izvještaja o njihovom radu i ocjenjivanje rada od strane mentora i predsjednika suda. U izvještajima su konstatovane aktivnosti svakog od pripravnika za period od jednog mjeseca koje su predviđene Planom i programom osposobljavanja pripravnika i njihovo ocjenjivanje od strane mentora ocjenama: "ne zadovoljava", "zadovoljava". Kontrola i ocjena rada pripravnika i volontera u ovom sudu je ustanovljena od 15.01.2013. godine i isto se vrši kroz sačinjavanje izvještaja o njihovom mjesečnom radu.

Osim stručnog osposobljavanja u sudu pripravnici se upućuju i na pohađanje seminara i radionica iz pravnih oblasti. Ovakav vid usavršavanja u 2013. godini pohađala su četiri pripravnika, dok u 2014. godini do sada nije bilo mogućnosti upućivanja pripravnika na pohađanje seminara radi dodatnog stručnog usavršavanja.

Osnovni sud Pljevlja

Dana 31.08.2012.godine u sudu je donijet Program obuke sudijskih pripravnika i volontera, koji je objavljen na web stranici Osnovnog suda u Pljevljima i sadrži ciljeve Programa, sadržinu obuke, trajanje i način obavljanja obuke, dužnosti i prava sudija, dužnosti i prava sudijskih pripravnika i volontera.

Pripravnici prolaze sve referate u sudu, a obuka u oblasti jednog referata traje tri mjeseca. Do sada pripravnici nijesu upućivani na obuku u druge sudove, tužilaštvo ili druge organe.

U sudu se vodi evidencija rada za svakog pripravnika. Dnevnik vode sami pripravnici i u iste upisuju podatke o svom radu, a vođenje pripravnčkog dnevnika i njegovu vjerodostojnost kontroliše sudija mentor pod čijom kontrolom, uputstvima i nadzorom se vrši obuka pripravnika. Rad pripravnika se kontroliše i ocjenjuje ocjenama "zadovoljava", "ne zadovoljava", "ističe se" i "naročito se ističe".

U 2013. i 2014.godini nijedan pripravnik suda nije pohađao seminare, radionice iz pravnih oblasti radi svog stručnog usavršavanja.

Osnovni sud Podgorica

Predsjednik suda je donio Program obuke za sudijske pripravnike i volontere Su I br.17/201. Mentori za pripravnike su sudije kod kojih su raspoređeni po programu obuke. Program obuke sadrži ciljeve koji se žele postići kod pripravnika, sadržinu i način obučavanja kroz raspoređivanje pripravnika kroz pisarnice i sudijska odeljenja i vrijeme kroz pojedina odeljenja, način na koji se sprovodi obuka, prava i obaveze sudije prema pripravicima i volonterima i prava i obaveze pripravnika i volontera prema sudijama i sudu. U konačnom se daju mišljenja i preporuke.

Pripravicima je određen vremenski interval obuke od po jedan mjesec kroz pisarnice i po 6 mjeseci kroz odeljenja. Postoji i fleksibilnost kod pojedinih pripravnika ukoliko im je potrebno za pojedine referate manje ili više vremena. Iz suda ne šalju pripravnike na obuku u druge sudove i tužilaštva, dok ima i desetak pripravnika koji su iz drugih sudova na obuci u Osnovnom sudu (Upravni, Apelacioni, Ustavni sud).

Prilikom prijema pripravnika svima je ukazano da moraju da vode dnevnik rada koji sadrže raspored poslova i vrijeme provedeno na njima kroz pisarnice i odeljenja, kao i npr. broj odluka u čijoj obradi je učestvovao pripravnik. Rad pripravnika se kontroliše, a vrednuje kroz mišljenja i preporuke koje se daju od strane sudija i sekretara suda kroz pregled njihovog rada u cjelosti.

Kad god je moguće, zavisno od organizatora seminara i radionica, pripravnicima se omogućava pohađanje istih radi dodatnog usavršavanja.

Osnovni Sud Rožaje

Predsjednik suda je donio Plan i program zapošljavanja i osposobljavanja pripravnika za 2014. godinu. Programom osposobljavanja pripravnika je predviđeno upoznavanje pripravnika sa nosiocima sudijskih funkcija, službenicima i namještenicima, upoznavanje s organizacionim zakonima i Sudskim poslovníkom, rad u prijemnoj kancelariji, rad u pisarnicama, rad kod sudija u krivičnim, građanskim, vanparničnim i izvršnim predmetima, izrada nacрта sudskih odluka.

Nakon upoznavanja sa organizacionim zakonima i Sudskim poslovníkom pripravnici u sudskim pisarnicama provode po dva mjeseca, a za preostali dio se raspoređuju naizmjenično u krivično, građansko, vanparnično i izvršno odjeljenje. Pripravnicima se ne dodjeljuje mentor već njihov rad prate upravitelj sudske pisarnice, sudije i predsjednik suda.

Pripravnici prolaze kroz sve referate u sudu. U oblasti jednog referata provode u prosjeku 2-3 mjeseca. Tokom pripravničkog staža, u zavisnosti od interesovanja pripravnika, istima se omogućuje rad u Osnovnom državnom tužilaštvu i u drugim organima.

Pripravnici vode dnevnik rada, a u sudu se vodi evidencija o vremenu provedenom na obuci u pojedinim referatima, kao i o poslovima koje pripravnik obavlja. Rad pripravnika se kontroliše i vrši se njihovo ocjenjivanje na kraju obavljenog pripravničkog staža.

Pripravnicima se omogućava pohađanje seminara radi stručnog usavršavanja. Pripravnici koji su sada u sudu su do sada pohađali više seminara iz pravnih oblasti.

Osnovni sud Ulcinj

Program obuke pripravnika i volontera je donijet 2010. godine i njime je utvrđen način obavljanja obuke, propisano vrijeme trajanja obuke u pojedinim sudskim odjeljenjima, kao i postupak kontrole vršenja obuke pripravnika i volontera. Način i kvalitet obavljanja obuke pripravnika i volontera tokom rada u sudskoj pisarnici kontroliše upravitelj pisarnice pod nadzorom predsjednika suda, a nakon raspoređivanja kod sudije kontrolu vrši sudija kod kojeg pripravnik obavlja obuku.

Po Programu obuke pripravnika i volontera svaki pripravnik ili volonter obuku počinje u sudskoj pisarnici u kojoj obuka traje tri mjeseca, kao i u svakom pojedinačnom referatu i to u krivičnom i parničnom odjeljenju po šest mjeseci, a u vanparničnom i izvršnom po četiri mjeseca.

Kako su ODT Ulcinj i Područni organ za prekršaje u Ulcinju smješteni u zgradi suda, to je pripravnicima kako suda tako i ovih organa omogućeno da se nesmetano upoznaju i sa načinom rada u drugim organima.

Pripravnici vode evidenciju svoga rada koju kontroliše predsjednik suda. Način i kvalitet obavljanja obuke pripravnika i volontera tokom rada u sudskoj pisarnici kontroliše upravitelj pisarnice pod nadzorom predsjednika suda, a nakon raspoređivanja kod sudije tu kontrolu vrši sudija kod kojeg pripravnik obavlja obuku. Konačnu ocjenu rada svakog pripravnika i volontera daje predsjednik suda, što se posebno cijeni prilikom produženja rada pripravnika nakon polaganja pravosudnog ispita.

Pripravnici i volonteri mogu nesmetano pohađati svaki vid obuke ili stručnog usavršavanja kada postoje tehničke mogućnosti za to ili se ukaže potreba. Tokom 2013. godine pripravnici nisu bili obuhvaćeni nijednim ovakvim programom.

Osnovni sud Žabljak

Pripravnici se osposobljavaju kroz praktičan rad u skladu sa Planom i programom obuke koji je objavljen na portalu toga suda. Svaki od pripravnika ima svog mentora za pojedinu oblast, pripravnici vode pripravničke dnevnik i prolaze kroz sve referate u sudu u vremenskom periodu na koji su primljeni. Tokom godine, shodno Planu i programu, predviđeno je da se u sudu zaposle dva sudijska pripravnika i jedan pripravnik sa srednjim obrazovanjem.

Jedan sudijski pripravnik je nakon položenog državnog ispita i odrađene dvije godine pripravničkog staža podnio zahtjev za polaganje pravosudnog ispita ali još uvijek nije dobio obavještenje o datumu polaganja toga ispita.

Kontrolu i praćenje rada sudijskih pripravnika vrše pojedine sudije iz referata koje obavljaju, odnosno upravitelj sudske pisarnice za pripravnika sa srednjim obrazovanjem, koji o svemu obavještavaju predsjednika suda. Predsjednik suda na osnovu predloga mentora na kraju godine vrši ocjenjivanje pripravnika.

U praksi suda pripravnici se u vremenu obavljanja pripravničkog staža obavezno upućuju da prisustvuju seminarima na kojima se upoznaju s aktuelnim pitanjima iz oblasti njihovog profila stručnosti.

4.2 Državna tužilaštva

Član 121 stav 3 Zakona o državnom tužilaštvu, obuka pripravnika vrši se u skladu sa posebnim programom koji donosi rukovodilac državnog tužilaštva. U svim državnim tužilaštvima, donijeti su programi obuke pripravnika kojim se utvrđuje način, postupak i sadržina stručnog osposobljavanja i sticanja prakse i uslova za polaganje pravosudnog ispita. Obuka se vrši na način što se pripravniku dodjeljuje mentor – tužioc, sa kojim pripravnik radi na izradi nacrti akata i odluka, te pod njegovim nadzorom vrši i druge poslove u cilju osposobljavanja za praktičan rad. Velika pažnja se poklanja upoznavanju pripravnika sa sadržinom i načinom vođenja poslova u državnom tužilaštvu.

Pravilnik o unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva ("Sl. list CG", br. 22/2014) uređuje način obuke pripravnika. U skladu sa programom obuke pripravnika, rukovodilac državnog tužilaštva organizuje rad pripravnika i volontera i preduzima odgovarajuće mjere za njihovo osposobljavanje za praktičan rad, pri čemu vodi računa da se tokom prakse upoznaju sa svim poslovima državnog tužilaštva. Za svakog pripravnika ustanovljava se evidencija u kojoj se upisuju podaci o vremenu i poslovima na kojima je pripravnik radio. Podatke ovjerava državni tužilac, odnosno rukovodilac odjeljenja ili službe kod koga je pripravnik bio na praksi

Kontrola rada pripravnika vrši se svakodnevno, na način što nakon izrade akata od strane pripravnika, mentor – zamjenik tužioca, neposredno vrši kontrolu akta i ovjerava ga svojim potpisom, nakon čega kontrolu istog akta vrši i rukovodilac tužilaštva. Evidencija, koja je ujedno i poseban vid kontrole ažurnosti rada pripravnika, vrši se preko sveske – dnevnika rada, u koji se upisuju zadati i izvršeni poslovi.

Pripravnici iz državnih tužilaštava pohađaju seminare radi stručnog usavršavanja o čemu postoji evidencija u Vrhovnom državnom tužilaštvu.

5. REZIME

Predmet analize je zapošljavanje pripravnika u pravosudnim organima, njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje. Analiza ima za cilj da pokaže stvarno stanje kada je u pitanju broj pripravnika u sudovima i tužilaštvima, način na koji se određuje potreban broj pripravnika i sprovođenje njihovog stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Zasnivanje i prestanak radnog odnosa službenika i namještenika, zarada i ostala prava, obaveze i odgovornosti iz rada, potrebna školska sprema, trajanje i obavljanje pripravničkog staža, uslovi za polaganje stručnog ispita i druga pitanja s tim u vezi, uređena su Zakonom o državnim službenicima i namještenicima

Postupak zapošljavanja pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima putem javnog oglašavanja sprovodi organ za upravljanje kadrovima shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima. Kao pripravnik u sudu i državnom tužilaštvu može se zaposliti lice koje je završilo pravni fakultet (visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VIII-nivo kvalifikacije obrazovanja) i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima, na vrijeme od dvije godine. Kao volonter u sud i državno tužilaštvo može biti primljeno lice koje je završilo pravni fakultet (visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VIII-nivo kvalifikacije obrazovanja) i koje ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima, radi sticanja posebnog znanja i uslova za polaganje pravosudnog ispita.

Zakonom o sudovima i Zakonom o državnom tužilaštvu uređen je položaj pripravnika u sudovima i tužilaštvima, a Sudski poslovnik i Pravilnik o unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva detaljnije uređuju način vršenja obuke sudijskih i tužilačkih pripravnika, kao i kontrolu i vođenje evidencija o obukama. Takođe, Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem realizovan je Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Program je omogućio da lica sa visokim obrazovanjem i bez radnog iskustva, tokom devet mjeseci stručnog osposobljavanja, steknu znanja i vještine, i osposobe se za samostalno obavljanje poslova. Realizaciji ovog Programa svoj dopinos dali su sudovi i tužilaštva, koji su na ovaj način omogućili određenom broju diplomiranih pravnika da odrade pripravnički staž.

U tom smislu analizirao se broj pripravnika koji su primljeni na osnovu javnog oglašavanja, broj pripravnika-volontera i onih koji su primljeni putem Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem, zatim, na koji način se sprovodi obuka pripravnika i da li se na adekvatan način prati i ocjenjuje njihov rad u sudu i državnom tužilaštvu, kao i kolika se pažnja posvećuje njihovom usavršavanju.

Ministarstvo pravde je prikupljalo podatke na osnovu upitnika koji je dostavljen svim pravosudnim organima, sačinjenog sa aspekta zakonodavnog okvira kojim se uređuje status pripravnika, kako bi se došlo do stvarne slike o zapošljavanju i stručnom osposobljavanju pripravnika u pravosuđu.

Pregledom postojećeg stanja o broju pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima, došlo se do podataka da je u sudovima prosječan broj pripravnika u toku godine, u odnosu na broj sudija, 255, što znači da na 1 sudiju dolazi 1 pripravnik, dok je u državnim tužilaštvima prosječan broj pripravnika u toku godine, u odnosu na broj tužilaca 55, što znači da na 1 tužioca dođu 2 pripravnika. Imajući u vidu navdenu, potrebno je obezbjediti da broj pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima bude ravnomjeran. Analiza je pokazala da postojeći normativni okvir koji uređuje sistem zapošljavanja pripravnika nije regulisao način određivanja potrebnog broja pripravnika u pravosuđu, već se taj broj određuje shodno procijeni rukovodioca organa, što je i uzrok pojave neravnomjernog zapošljavanja pripravnika u sudovima i tužilaštvima. Sve navedeno ukazuje na potrebu za normativnim uređenjem sistema zapošljavanja pripravnika u pravosudnim organima, na osnovu plana zapošljavanja za određeni vremenski period. Plan zapošljavanja pripravnika omogućio bi da se ujednačeno i u skladu sa stvarnim potrebama zapošljavaju pripravnici u pravosuđu.

Zakon o državnim službenicima i namještenicima propisuje da se pripravnik osposobljava po programu koji utvrđuje državni organ u kom pripravnik obavlja svoj pripravnički staž. Iz tog razloga ne prolaz svi pripravnici iste obuke, jer ne postoji jedinstveni program u svim državnim organima.

Kada je u pitanju stručno osposobljavanje pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima možemo primjetiti da se u svim pravosudnim organima donosi Program obuke pripravnika i volontera, da svi pripravnici imaju mentore, da vode dnevnik svog rada. Ipak, po završetku pripravničkog staža, ocjenjivanje pripravnika se ne odvija jednako, po istim, upaprijed utvrđenim kriterijumima. U toku stručnog osposobljavanja pripravnika oni prolaze različite obuke, seminare i radionice iz različitih pravnih oblasti, a dešava se da neki pripravnici i ne učestvuju u ovakvom vidu usavršavanja. Prisustvo pripravnika na seiminarima, radionicama i obukama određuju isključivo rukovodioci organa, koji nekad nisu u mogućnosti da prijave sve pripravnike ili sami pripravnici ne pokazuju interesovanje za usavršavanjem. Stoga je neophodno donijeti jedinstven i ujednačen program stručnog osposobljavanja za pripravnike u sudovima i tužilaštvima i uvesti obavezno pohađanje određenog broja seminara i radionica u određenim pravnim oblastima, kako bi svi pripravnici stekli približno jednak nivo znanja i vještina.

6. ZAKLJUČCI

U cilju sprovođenja rezultata do kojih se došlo Analizom potreba zapošljavanja pripravnika u sudovima i državnom tužilaštvu potrebno je:

- Izmjeniti noramativni okvir koji uređuje položaj pripravnika u pravosudnim organima radi uspostavljanja sistema zapošljavanja pripravnika na osnovu Plana slobodnih mjesta koji će se odnositi na određeni vremenski period;
- Utvrditi jedinstven program stručnog osposobljavanja pripravnika i volontera u sudovima i tužilaštvima u Crnoj Gori u cilju njihovog ujednačenog sticanja potrebnih znanja i vještina;
- Uvesti obavezno stručno usavršavanje pripravnika kroz određen broj seminara i radionica koji moraju proći tokom obavljanja pripravničkog staža;
- Uvesti elektronsko vođenje dnevnika rada pripravnika, evidencije o njegovom stručnom usavršavanju (broju obuka, seminara i radionica) i evidencije ocjena.